

Nummer 4 | September 2009

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

VEILIGHEIDSHUIZEN

Effectieve samenwerking
in de gemeente Ede

BELGIË EN NEDERLAND

De Clerck
Hirsch Ballin

DRIELUIK

CDA'ers in de bajes

THEMANUMMER

VEILIGHEID

GASTHOOFDREDACTEUR

ERNST HIRSCH BALLIN

INHOUD

6 Veiligheidshuis verbindt zorg, straf en toezicht

*Effectieve samenwerking
in de gemeente Ede*

13 België en Nederland

*Ernst Hirsch Ballin en
Stefaan De Clerck
in gesprek*

29 Drieluik CDA'ers in de bajes

*'Als mensen op zichzelf zijn
aangewezen, zien ze waar
het op aan komt'*

36 Tweegesprek

*Brabanders
Peter van Heeswijk
en Henk Sengers*

In dit nummer:

- 4 Uit de regio
- 5 Van de voorzitter

- 6 Veiligheidshuis verbindt zorg, straf en toezicht
- 9 Premier
- 10 Parlement
- 12 Frontaal

- 13 Interview: Hirsch Ballin - De Clerck
- 16 Gedachte
- 17 Partijnieuws
- 25 Uitgelicht
- 26 Vrouw en politiek
- 28 Onze vrouw in...

- 29 CDA'ers in de bajes
- 32 Samen kom je verder
- 34 Confrontatie
- 36 Tweegesprek
- 38 Jan Schinkelshoek
- 39 En dan dit nog

DRIELUIK

Rien Timmer,
Jan Eerbeek en
Rikus Jager

CDA'ers in de bajes

Ze zijn lid van het CDA en zijn betrokken bij het gevangeniswezen.
Elk vanuit zijn eigen achtergrond. Elk met zijn eigen motivatie.

Tekst Lillian Madern en Marjolijn van der Stel Fotografie Dirk Hol

De ontmoeting vindt plaats in het Exodushuis in het slijke Haagse Statenkwartier. In het huis worden achttien ex-gedetineerden opgevangen en begeleid naar hun terugkeer in de samenleving. Dit alles vanuit de gedachte dat iedereen een tweede – of soms derde of vierde – kans verdient.

Aan tafel zitten Rien Timmer, directeur van Exodus Nederland, Jan Eerbeek, hoofdpredikant bij justitie, en Rikus Jager, Tweede Kamerlid. Wat hebben zij met de gevangenis, wat motiveert hen?

RIEN TIMMER 'Mensen. Natuurlijk is Exodus – net als andere organisaties die zich met (ex-)gedetineerden bezig houden – ook gewoon een bedrijf. Maar het gaat uiteindelijk om mensen en om hun verleden en toekomst. Wij noemen de bewoners van de Exodushuizen daarom ook geen cliënten. We moeten als samenleving samen met deze mensen optrekken.'

JAN EERBEEK 'Ik werk in de gevangenis vanuit de kerk, ik ben predikant. Het is een van de kerntaken van de christelijke kerk om om te zien naar gevangenen. Jezus heeft gezegd: "Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen". In de gevangenis heb ik geleerd om over de grenzen van de kerk heen te kijken. Als mensen helemaal alleen zijn en op zichzelf zijn aangewezen zien ze waar het op aan komt. Vragen over het leven en over God worden juist dan gesteld. Het is de taak van de kerk om zich over (ex-)gedetineerden te ontfermen.'

RIKUS JAGER 'Begin jaren zeventig zocht ik een baan en ik kon bij justitie aan de slag. Ik kon kiezen tussen het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Het werd het OM. Ik ben helemaal onderaan de organisatie begonnen als schrijver; via interne opleidingen ben ik uiteindelijk parketsecretaris geworden. Tijdens mijn justitietijd was ik bijvoorbeeld betrokken bij een project "justitie in de buurt". Daar heb ik veel van geleerd. Vanuit dat werk ben ik ook steeds meer maatschappelijk betrokken geraakt.'

'Als mensen helemaal alleen zijn en op zich zelf zijn aangewezen zien ze waar het op aan komt'

Julie zijn allemaal christendemocraat. Wat voor invloed heeft dit op het werk?

JAN EERBEEK 'Het CDA is de enige partij van "samen". De partij wil maatschappelijke verbanden een plaats geven. Dus ook de re-integratie van criminelen is een taak van de samenleving. We moeten mensen die volledig zijn vastgelopen helpen om terug te keren in de maatschappij. Ik vind de beleidsinzet van de minister en de staatssecretaris van justitie op dit punt heel goed.'

RIKUS JAGER 'Ik kan me grotendeels bij Jan aansluiten. Het CDA is een verbindende volkspartij. Het is niet specifiek >>

>> een christelijke partij, maar wel een partij die het Evangelie als uitgangspunt heeft. Dat laatste biedt meer ruimte in een politieke omgeving die om meerderheden vraagt.

JAN EERBEEK 'Het Evangelie heeft wel een bepaalde mensvisie. Mensen moeten hun eigen identiteit ontwikkelen, maar wel in relatie tot anderen.'

RIEN TIMMER 'Het CDA mag van mij soms best wat meer bij die kern blijven. Ik ben lid, maar wel een kritisch lid. Soms moet je van binnenuit roepen: "zo is het wel genoeg geweest" als er te ver van de kern wordt afgedwaald om een meerderheid te halen. Ik zou tegen het CDA willen zeggen: wees trots op je beleid. Loop niet al te makkelijk mee met populistische roepen om meer strengheid als het gaat om ex-gedetineerden.'

RIKUS JAGER 'Daar ben ik het mee eens. Duidelijkheid is niet per se hetzelfde als streng. Als je de ene keer streng bent en de andere keer soft raakt men het vertrouwen in de overheid kwijt.'

Is het niet lastig om als dominee in een gevangenis te werken? Veel gevangenen hebben een ander geloof of helemaal geen geloof.

JAN EERBEEK 'De grens tussen wel en niet geloven is flinterdun. Sommige overtuigde niet-gelovigen willen toch bidden als er iets ingrijpends gebeurt. In Nederland is het wettelijk vastgelegd dat gevangenen recht hebben op hun eigen geloof. Zestig jaar geleden waren dat alleen verschillende soorten christenen. Nu zijn dat ook moslims, hindoes, joden, humanisten en boeddhisten. Maar je ziet dat

'Burgers en politici gaan te snel mee in de hype van het moment en de media doen vrolijk mee'

het werkt, de verschillende geloven bestaan naast elkaar in de gevangenis.'

RIEN TIMMER 'Het ene geloof sluit het andere ook niet uit. Hier bij Exodus heb ik ook heel goede gesprekken gevoerd met moslims. We zijn duidelijk en staan open voor iedereen. Dat is een van de krachten van Exodus. Ieders persoonlijke geloof en motivatie is essentieel om je leven weer op het goede spoor te krijgen.'

JAN EERBEEK 'Verschillende onderzoeken tonen aan dat mensen bij geestelijke verzorging komen met diepe levensvragen. Vanuit de maatschappij is hier dus behoefte aan. Ik ben trots op de kerken dat zij dit oppakken. Het hoort natuurlijk ook bij het christelijk geloof om naar elkaar om te zien.'

Wordt het werken in de gevangenis beïnvloed door de beeldvorming in de maatschappij?

RIKUS JAGER 'Ja, burgers en politici gaan te snel mee in de hype van dat moment. Als er bijvoorbeeld een tbs'er ont-snapt, heeft iedereen daar een mening over en wordt er

geroepen om strengere straffen. Dat terwijl je nooit iets hoort over al die gevallen waar het wel goed mee gaat. Ik merk dat er in de samenleving weinig begrip is voor criminelen. Een crimineel is een crimineel. Maar volgens mij ligt het genuanceerder: iemand die alleen maar luxe goederen steelt doet dat met een ander motief dan iemand die kinderkleertjes steelt. Die laatste doet het waarschijnlijk als een schreeuw om hulp. Ze zijn allebei fout, maar moeten op een andere manier gestraft worden. Politiek is er weinig ruimte voor deze nuancering, het gaat om snel scoren. En de media doen vrolijk mee.'

RIEN TIMMER 'Je zou inderdaad wensen dat er meer politici opstaan die zo denken.'

JAN EERBEEK 'Ook hier zie ik een rol voor de gevangenskerk en de vrijwilligers die daar actief zijn. Op die manier breng je de samenleving en gedetineerden dichter bij elkaar.'

Is een crimineel altijd het product van zijn omgeving?

RIKUS JAGER 'Deels ...'

JAN EERBEEK 'Laat ik een voorbeeld geven. Tien jaar geleden hadden we hier in het Exodushuis de eerste vrouwelijke bewoner. In de toch wel macho-omgeving was het voor vrouwen moeilijk om zich staande te houden. Deze vrouw lukte het wel, zij was bokskampioen geweest. Om te overleven had ze geleerd mensen letterlijk van zich af te slaan. Ze had geen vertrouwen in zichzelf. Zij heeft moeten leren om mensen toe te laten in haar leven.'

RIEN TIMMER 'Het is een combinatie van eigen verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid vanuit de maatschappij. De samenleving moet dus ook ruimte geven als iemand zijn leven wil beteren. Als het nodig is keer op keer.'

RIKUS JAGER 'We moeten hen bij de samenleving betrekken en warmte geven. Maar ik vind wel dat sommige misdadigers nooit meer terug moeten keren in de maatschappij. Soms zijn mensen reddeloos verloren. Er zijn ook tbs'ers die blij zijn dat ze in een tbs-kliniek zitten. Daar voelen ze zich veilig.'

'We zijn duidelijk en staan open voor iedereen'

JAN EERBEEK 'Het is heel goed dat er de laatste jaren inderdaad veel aandacht voor de slachtoffers van misdrijven is gekomen. Er zijn overigens nog meer slachtoffers waar vaak niet aan wordt gedacht. Denk bijvoorbeeld aan de familieleden van een misdadiger.'

RIEN TIMMER 'Dat klopt. Er is vaak aversie tegen het helpen van gevangenen. Het gaat erom het juiste evenwicht te vinden, zodat uiteindelijk alle betrokkenen bij criminaliteit weer verder kunnen in hun leven zoals het bedoeld is.' ■

Exodus

Exodus biedt opvang en ondersteuning aan ex-gedetineerden en gedetineerden in de laatste fase van hun straf die gemotiveerd zijn uit de criminaliteit te stappen.

Deze (ex-) gedetineerden kunnen terecht in één van de tien Exodushuizen verspreid in het land of bij een maatje uit het Exodus vrijwilligersnetwerk. Jan Eerbeek begon in 1981 met het eerste Exodusinitiatief. Hij schreef hier, en over zijn werk als gevangenispredikant, onlangs een boek over: Een misdadiger is meer dan zijn delict.

Kijk voor meer informatie over Stichting Exodus op

www.exodus.nl